

OSLO OG OMLAND FRILUFTSRÅD

Samarbeidsorgan til behandling av spørsmål som berører friluftsliv og naturvern, herunder sikring og bruk av friluftsområder i Akershus, Buskerud, Oppland og Oslo.

Kontor: Storgata 28, 0184 Oslo, Post: Postboks 8896, Youngstorget, 0028 Oslo
Tlf. 22 17 84 00, Fax 22 17 84 01 • E-mail: oofoslo@online.no

Dato: 05.08.18

Fylkesmannen i Oslo og Akershus
fmoapostmottak@fylkesmannen.no

Kopi: OOFs medlemsorganisasjoner og Bærum, Nannestad, Nittedal og Oppegård Kommune.

Høringsuttalelse til verneforslag:

Skogreservater i Marka og i Oppegård etter naturmangfoldloven

OOF er godt fornøyd med det foreslåtte vernet av skogreservater i Marka (Bærum, Nittedal, Nannestad og Lunner) og i Oppegård. På den måten kan viktige naturverdier som gammel skog og høyt biologisk mangfold bevares for fremtiden og være med å bidra til at Marka og nærområdene kan tilby friluftslivet et mangfold av naturopplevelser.

OOF er samtidig kritisk til "frivillig vern"-metoden fordi den kan føre til at skogområdene med de viktigste naturverdiene ikke blir vernet. Vi er også kritisk til at fylkesmannen foreslår å verne skogområder før en er ferdig med å kartlegge naturverdiene. Vi oppfordrer også fylkesmannen til å benytte seg av kommunenes kartlegging og verdsetting av sine friluftsområder, når friluftslivet i verneområdene skal beskrives. Videre ber vi fylkesmannen se på mulighetene for å styrke et skånsomt friluftsliv i verneområdene, for å øke kunnskapen om vernverdiene og for å styrke mulighetene for berikende naturopplevelser i nærområdene og Marka.

OOF er godt fornøyd med at en benytter den noe "snillere" verneforskriftsmalen fra 2015 for de tre verneområdene i Marka og mener at denne verneforskriftsmalen også burde ha blitt benyttet for Trolldalen i Oppegård.

Kort oppsummering av verneforslaget

Fylkesmannen meldte, i mars 2018, oppstart av verneplanarbeid for disse 4 områdene. I verneforslaget, som nå er sendt ut på høring, er flere av områdene noe utvidet. Alle områdene har kommet fram gjennom frivillig vern, der skogeier selv har tilbudt areal for vern.

Oberstputten - Piperberget

Dette området er utvidet med omlag 400 dekar, fra det opprinnelige forslaget, til 3586 dekar. Området er et naturskogsområde med gran, på Romeriksåsene i Nannestad, Lunner og Nittedal kommuner. Skogen har variert sjikting, død ved og det er funnet signal- og rødlistearter som f.eks. huldrestry. Fylkesmannen vurderer spesielle restriksjoner rundt et hønehaukreir. Området har regional verneverdi (**), ifølge verneforslaget.

Formålet med vernet er, ifølge vernebestemmelsene, *”å bevare et relativt stort og sammenhengende naturskogområde av gran, som har særlig betydning for biologisk mangfold i form av å utgjøre en viktig del av et økologisk nettverk av vernet gammelskog på Romeriksåsene.”* Videre står det at det samtidig skal *”tas hensyn til bruk av naturreservatet til idretts- og friluftslivsformål som ikke forringer verneverdiene.”*

Ifølge planen er blant annet følgende brukerinteresser knyttet til området; jakt, fiske, friluftsliv og hundekjøring. Ifølge Ut.no og Skiforeningens hjemmeside går det to blåmerkede stier gjennom området og ei oppkjørt skiløype sneier området i sør.

Århanemyra

Århanemyra er et 2900 dekar stort naturskogsområde med furu- og barblandingsskog på Romeriksåsen i Nittedal kommune. Områdets verneverdi er av lokal verdi (*). Fylkesmannen vurderer spesielle restriksjoner rundt et hønehaukreir.

Formålet med vernet er, ifølge vernebestemmelsene, *”å bevare et område som representerer eldre naturskogpreget furu- og barblandingsskog med innslag av betydelige arealer ugrøftet myr. Området utgjør en viktig del av et økologisk nettverk av vernet gammelskog på Romeriksåsene, og har særlig betydning for arealkrevende gammelskogarter.”* Videre står det at det samtidig skal *”tas hensyn til bruk av naturreservatet til idretts- og friluftslivsformål som ikke forringer verneverdiene.”*

Ifølge planen er blant annet følgende brukerinteresser knyttet til området; jakt, friluftsliv og orientering. Ifølge Ut.no og Skiforeningens hjemmeside går det en blåmerket sti og 2 oppkjørte skiløyper gjennom området og den lokale friluftslivsorganisasjonen i Nittedal (FRINI) påpeker at området er mye brukt.

Vassmyråsen

Vassmyråsen i Bærum kommune er utvidet med ca. 40 dekar fra høringsunden i vinter til 412 dekar. Området har lokal (*) (muligens regional, **) verneverdi og består av eldre granskog og betydelig mengde liggende og stående død ved. Fylkesmannen vil, ifølge høringsbrevet, gjennomføre *”naturfaglige registreringer i området for å få økt kunnskapen om naturverdiene.”*

Formålet med vernet er, ifølge vernebestemmelsene, *”å bevare et skogområde ... med gammel granskog på god bonitet og med betydelig mengde av både liggende og stående død ved.”* Videre står det at det samtidig skal *”tas hensyn til bruk av naturreservatet til idretts- og friluftslivsformål som ikke forringer verneverdiene.”*

I høringsbrevet står det at *”brukerinteressene i området er etter fylkesmannens kjennskap knyttet til friluftsliv og skogbruk.”* Videre står det at en grunneier ønsker å legge til rette for friluftsliv og informere om verneverdiene. Ifølge Ut.no går det en blåmerket sti rett sør for området.

Trolldalen i Oppegård

Planen foreslår å verne 590 dekar i Trolldalen i Svartskog i Oppegård kommune. Det er samme areal som ble foreslått vernet i vinter (2018), hvorav deler omfattes av eksisterende landskapsvernområde.

Området har regional verneverdi (**) og omfatter kantsoner og hagemarkskoger i kulturlandskapet ved Bunnefjorden. Området er rikt og det er blant annet flere rødlistede naturtyper her, som *lågurt-eikeskog*, *alm-lindeskog* og *rik sumpskog*. Også den utvalgte naturtypen *hule gamle eiker* finnes her. I verneforslaget konkluderes det med at områder totalt sett vurderes *”i høy grad å oppfylle mangler i skogvernet.”*

Formålet med vernet er *”å bevare en relativt intakt kystnær lavlandsskog i en vestvendt lisode langs Bunnefjorden og opp til kulturlandskapet på plataet.”*

Når det gjelder friluftsliv i området, så er det på høringskartet avmerket en rekke stier, og ifølge Ut.no's og Skiforeningens turkart er to av disse blåmerkede og en maskinpreparert skiløype. I verneplanen står det området brukes til *”jakt, friluftsliv og orientering”*. Oppegård kommune påpeker i en e-post til OOF, at området har viktige friluftslivsverdier og at det er viktig at bestemmelsene åpner opp for anleggelse av fremtidig kyststi gjennom området.

Fylkesmannen har i dette tilfellet valgt å bruke den generelle forskriftsmalen for naturreservater og ikke den som benyttes for de forslåtte verneområdene i Marka. Det betyr at en i *”formålsparagrafen”* for Trolldalen ikke har med setningen om at det skal *”tas hensyn til bruk av naturreservatet til idretts- og friluftslivsformål som ikke forringer verneverdiene.”*

OOFs kommentarer

a) ”Frivillig vern” kan føre til at viktige naturområder ikke vernes

OOF påpekte i vinterens høringsrunde at *”frivillig vern”* av skog medfører at verdifulle skogområder ikke blir vernet fordi skogeieren selv ikke ønsker å verne området.

Fylkesmannen skriver i sitt svar i vinterens høringsrunde følgende: *”Det er flere områder i Marka med høye naturverdier og vernekvantiteter som kvalifiserer for vern som naturreservat, men det er ikke mulig innenfor rammen av frivillig vern å foreslå vern av områder eller ta inn areal som miljøforvaltningen kunne ønske, dersom det ikke oppnås aksept for dette fra de berørte grunneierne.”*

OOF mener at dette er svært uheldig. Vi mener at en snarest mulig bør lage en liste over verdifulle områdene i Marka og andre steder i Oslo og Akershus som det ikke er mulig å verne innenfor frivillig vern-ordningen. Deretter bør en vurdere om det er andre måter en kan få vernet disse viktige områdene.

b) Først kunnskap - så vern

OOF mener at det er uheldig at kunnskapene om verneverdiene i de foreslåtte verneområdene ikke er endelig fastslått. På side 5 i verneforslaget kommer det fram at *”endelig naturfaglig rapport ikke er ferdigstilt”* for Trolldalen og at *”det vil bli gjennomført naturfaglige registreringer i løpet av høringsperioden”* for Vassmyråsen.

OOF påpekte i vinterens høringsrunde at vi savnet naturfaglige registreringer i Trolldalen og Vassmyråsen, og vi er derfor godt fornøyde med at de nå gjennomføres.

Men vi mener altså at fylkesmannen burde ha gjennomført disse kartleggingene før områdene foreslås vernet.

c) Kommunenes kartlegging av friluftslivet må benyttes i kunnskapsgrunlaget

I vinterens høringsrunde anbefalte vi fylkesmannen å legge til grunn kartleggingen og verdsettingen av friluftslivsområdene i kommunene i Akershus. Både Nittedal og Bærum er ferdige med sine kartlegginger og Nannestad og Oppegård er godt i gang. På den måten kan en få en oppdatert og faglig god dokumentasjon på friluftslivet i de aktuelle verneområdene. Kartleggingen kan fylkesmannen enkelt finne på Naturbase.no eller ved å kontakte kommunene.

d) Naturverdiene – en mulighet for å styrke friluftslivet

OOF er opptatt av å ta vare på de unike naturverdiene i verneområdene. Sjeldne og spesielle naturverdier er samtidig en viktig faktor for et allsidig og attraktivt friluftsliv.

Verneområdene benyttes allerede i dag til friluftsliv, gjennom blant annet blåstier og oppkjørte skiløyper. Et vern av områdene for å ta vare på naturmangfoldet vil også kunne styrke områdets betydning for friluftslivet.

En bør derfor i verneplanene og i eventuelle skjøtsel-/forvaltningsplaner fokusere mere på de mulighetene som vernet gir for økt friluftsliv i området, for på den måten å styrke folkehelsen og livskvaliteten for lokalbefolkningen. Samtidig kan en også styrke kunnskapene om vernet og naturmangfoldet.

En kan f.eks. øke tilgjengeligheten til områdene gjennom å styrke sti-nettet ved bedre skilting og merking og en bør etablere gode og pedagogiske informasjonsopplegg knyttet til områdenes flotte og sjeldne natur. Dette mener OOF kan gjøres uten at det går ut over verneverdiene.

OOF ber derfor om at fylkesmannen følger opp med gode skjøtsel-/forvaltningsplaner der områdenes verneverdier synliggjøres og tilrettelegges for publikum på en god og pedagogisk måte.

e) Også Trolldalen trenger noe ”snillere” bestemmelser for friluftslivet

OOF er godt fornøyde med at fylkesmannen benytter de litt ”snillere” verneforskriftene for verneområdene i Marka. De har blitt brukt ved opprettelse av skogreservater i Marka siden 2015. Det var OOF som dengang foreslo disse for å finne et godt kompromiss mellom naturvern og friluftsliv. Disse verneforskriftene bidrar til god folkehelse gjennom god tilgang til og allsidig bruk av Marka - uten at verneverdiene trues.

OOF påpekte, i vinterens høringsrunde, at disse litt ”snillere” verneforskriftene også gjerne kan benyttes i nærfriluftsområder utenfor Marka, som for eksempel Trolldalen i Oppegård. Argumentene for å benytte disse er de samme som i Marka, altså at en i Oslo/Akershus-område må ta særlig hensyn til at naturområdene allerede benyttes til friluftsliv og fysisk aktivitet av relativt store grupper.

I verneforslaget forklarer ikke fylkesmannen hvorfor en har valgt å benytte den litt "strengere" verneforskriftsvariant for Trolldalen. OOF ber fylkesmannen begrunne dette valget.

f) Trolldalen bør utvides slik at reservatet blir enda mere verneverdig

OOF mener at det er betenkelig at Trolldalen verneområde kunne ha fått en enda høyere status, som nasjonalt verneverdig (***) om området hadde fått *"en bedre arrondering i nordvest, der ... flere viktige naturtype- og rødlisteartsforekomster ... ligger utenfor forslaget."* OOF ber derfor fylkesmannen om å se på muligheter for å få disse verdifulle områdene inkludert i verneområdet.

Med vennlig hilsen
Tom Fremstad
Generalsekretær

Johan Hval
Rådgiver

Godkjent og elektronisk ekspedert